

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

11 De extrema vnctione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

*fasticorum alea ludentium poena, Episcopus A
pos alea ludentes, ad expiandum crimen
relegat in monasterium per triennium.*

*quod & iure civili receptum, Nouella
18. capit. 8. leg. final. C. de Summa Tri-
nitate.*

CAPVT XII.

- 1 Finis est effectus poenitentiae, indulgentia, emendatio..
- 2 Petens poenitentiam non reiciendus.

Finis poenitentiae est, † obtinere indulgentiam, quam nisi quis sperauerit, non potest recte poenitentiam agere. *a* Alius est finis correctio eius, quod male factum est, *b* utque emendati Christiani, vitam consequantur aeternam. Et ideo dictum, *Poenitentiam agite, appropinquauit enim regnum caelorum. c* Et rursum, *d* Oportebat Christum pati, & predicari in nomine eius poenitentiam, in remissionem peccatorum. Neque etiam ante poenitentiam, datur peccatori misericordia. *e* Mitigat enim iram Dei, & operatur iustificationem, vel peccatorum remissionem. *f*

Quare qui a peccato reuertitur, non est reiciendus, & Episcopus aut presbyter, qui reiecerit, deponendus, *g* & parcendum poenitenti. *h*

SCHOLIA.

- a* Ambrosius. lib. 1. de poenitent. c. 1. can. nemo potest, de poenitent. dist. 1.
- b* can. 43. neminem, de poenitent. distinct. 1.
- c* Diui Ioan. Euang. cap. 3.
- d* Diui Luce Euang. cap. fin.
- e* can. qui sanctitas, 50. dist.
- f* can. porro illi. can. facilius, can. sed & continuo. can. serpens, can. liberator. can. multiplex. can. potest fieri. §. fin. cum simil. de poenitent. dist. 1. can. quamuis. §. fin. cum seq. usque ad can. sicut Achab. de poenitent. dist. 3. cum prope infinitis similibus vide plura, quae diximus de effectu poenitentiae. libr. 2. *E*
- g* in canone quinquagesimo primo Apostolorum.
- h* In Synodo Laodicensi. capit. 8. in Synodo Carthaginensi. can. Aurelius 16. quaest. 6.

DE EXTREMA VNCTIONE.

TITVLVS XI.

a De hac tractatur, in cap. vni. de sacra vnctione, libro primo, Decretalium, titul. 15. tractatur & in canone secundo, cum duobus sequentibus 95. distinct.

CAPVT I.

Continuatio, & quid extrema vnctio.

Sequitur ut post necessaria victuris sacramenta, dicamus de sacramento morituris exhibendo, quod dicitur ideo vnctio extrema. *a* Quia his, qui verisimiliter ex hoc seculo de proximo exituri sint, datur. Iuxta Diui Iacobi mandatum. *Infirmatur aliquis in vobis, inducat presbyteros Ecclesiae, qui orent supra eum, ungentes cum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum.*

SCHOLIA.

- a* Qui dixerit extremam vnctionem non esse sacramentum, sit anathema, Concilio Tridentino, Sessio. 14. in canonibus, de sacramento extrema vnctionis. can. 1. 2. 3. vide in 4. Sententiarum. dist. 23.

CAPVT II.

- 1 Vnctio duplex.
- 2 Materia.
- 3 A quo fiat.
- 4 Et forma.

In hoc Sacramento, † vnctio duplex: interior & exterior. Exterior materialis est & visibilis: interior spiritalis & inuisibilis: illa inungitur corpus: haec cor. *a*

Materia eius, † qua linimentum fit, oleum *2* est oliuarum, consecratum ab Episcopo solum: *b* cui tamen, antequam deficiat,

potest aliud addi non consecratum, & diciturque oleum infirmorum.

3 Secundū quosdam, † Episcopus Chrismate, presbyter oleo inungit. *d* Constat autem, quod hoc sacramentum potest ab Episcopo, & ab aliis presbyteris parochis conferri. † Potest & sacerdos vno præsente clerico, vel in necessitate solus vngere infirmum. *f*

4 Forma vngendi † hæc ponitur, *Per istam sanctam unctionē, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid peccasti vitio, (exempli causa) oculorū. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Id ipsum repetitur in omnib. organis sensuum, quæ tanguntur unctione.

S C H O L I A.

a *Dicto can. unico, in principio, de sacra unctione. & c. quarendum, de Pœnitent. distinctione 2.*

b *Dicto can. unico, de sacra unctione. & 9. can. presbyteros. §. sed illud. 95. distinct. Leo Papa Epistola 86. cap. 37. In Bacharenſi Concilio. cap. 3. Carthaginensi 3. cap. 36. Proinde chrisma ab Episcopo confectū, singulis annis more Ecclesiastico, certis temporibus communicatur. Iuxta Concilium Altiſidorenſe. capit. 6. Toletanum 1. cap. 20.*

c *c. quod in dubiis, de consecrat. Ecclesie, vel altaris.*

d *Gloss. in can. illud superfluum. 95. distinctione.*

e *dict. can. illud superfluum. 95. distinct. in Concilio Wormaciensi. c. 72.*

f *Vnguntur enim oculi ambo, amba aures, manus utraque, labia, pedes, & renes vel pectus, exceptis mulieribus propter honestatem, & exceptis mutilatis, ut cæcis, quibus vnguntur viciniora loca membrorum deficientium. Siquidem in prædictis locis sunt instrumenta quinque sensuum. Et ideo vngendo oculos dicitur. Quicquid peccasti vitio oculorum, vel per visum: & vngendo aures, Quicquid peccasti vitio*

aurium, vel per auditum, vngendo manus, vitio manuum vel tactus. *In naribus, vitio nariū vel per odoratum, &c. ut est in libro Ordinario parochorum.*

C A P. I I I.

I *Qui non vngantur.*

EXtrema vñctio, non datur † impœnitentibus, *a* aut in peccato mortali existentibus, nisi ante amentiam petiissent sibi dari eam. Non datur etiam pueris, aut euntibus in bellum, aut existentibus in aliquo casuali mortis articulo. *c*

S C H O L I A.

a *dicto can. illud superfluum, 95. dist.*

b *Quamobrem tutius faciunt, qui confiteri faciunt infirmos, antequam illis extrema vñctio detur.*

c *Bona ventura in 4. Sententiarum, distinct. 23. Angelus Clauſ. in Summa in verbis, vñctio extrema, num. 4.*

C A P. I I I I.

Causa extrema unctionis.

DVplex est causa, † quare infirmi inungantur: nempe quod per ea peccata venialia tolluntur, & præstatur augmentum virtutibus. *a* Dicitur & in sententiis patrum, *b* duplici ex causa hoc sacramentum esse institutum: nempe ad peccatorum remissionem, & ad corporalis infirmitatis alleuationem. Dicuntq; recipientem, si ei expediat, ex eo, & in corpore, & in anima alleuari. Ita sacramentum, vñctio exterior, operatur rem sacramenti, vñctio interior, quæ peccatorum remissione & virtutum applicatione, perficitur.

Ideo & hoc sacramentum † est iterabile, si infirmus vñctus resurgat ab ea ægritudine, & postea in aliam cum periculo incidat mortis. *c* Sed hæc hæctenus de necessariis dictū sit sacramentis, videamus nunc de voluntariis.

S C H O

S C H O L I A.

- a** Gloss. ad can. presbyteros, ad verbum, Sanctificatio, 95. distinct. argumen. can. 1. & 2. de consecrat. distinct. 5. & cap. 1. de Sacra vntione.
- b** lib. 4. Sententiarum, distin. 2. Refert Gregorius Turonensis Episcopus, lib. 5. historia. cap. 7. Hospitium quendam nomine, virum sanctum, oleo benedicto vsu esse in sanationibus infirmorum miraculosis, & ab homine muto & surdo inunctis lingua & auribus, & vertice capitis, noxium dececisse demonium. Consentiant verba diui Iacobi & Apostoli, capit. 5. Infirmatur quis in vobis, &c. & Concilium Cabillanense. cap. 48. Beda, libro secundo. ca. 6. in Diuum Marcum, egrotos oleo consecrato inungi solitos quoque indicat. Constituit autem Carolus Magnus, libro primo, legum Francicarum, cap. 156. ut presbyter oleum in ampulla deferret ad inungendum infirmos. Dicitur & in Euangelio diui Marci, capit. 6. vers. 13. quod apostoli oleo ungebant infirmos, & bene se habebant, & sanabantur.
- c** Vide sanctum Thomam in 4. Sententiarum, dist. 23. articulo tertio. Gloss. ad can. presbyterum ad verbum, Sanctificatio, in fine. 95. dist.

DE SACRAMENTO
Matrimonii.

TITVL. XII.

- a** De matrimoniis tractatur, tit. de Spösalibus: & nos tractabimus lib. 3. tit. 21. infra. De nuptiis tractatur lib. 1. Institutionum Iustiniani. tit. 10. de ritu nuptiarum. lib. 33. P. tit. 2. de nuptiis. lib. 5. C. tit. 2. In Nouellis Iustiniani, Constit. 2. 19. 139. 154. 157. In Nouellis Leonis Imperatoris Græci, constituit. 24. 33. 79. 89. 90. 98. 100.

C A P. I.

- 1** Matrimonium Sacramentum.
2 Consummatio duplex.
- M**atrimonium ¶ inter sacramenta connumeratur: sic enim Diuus Paulus

A ait, hoc esse magnum sacramentum in Christo, & in Ecclesia. **b**

In eo consummatio duplex. **c** Vna quæ fit, quoad matrimonii essentiam, quæ fuit facta in Paradiso a Deo, per cõiunctionem animorum, quæ designat conformitatem animæ ad Christum. **d** Et est quædam consummatio quoad sacramentum Christi ad Ecclesiam, per incarnationem verbi Dei in vtero virginali, quod designatur per illud matrimonium, quod est copula carnali consummatum. **e**

S C H O L I A.

- a** Concilio Tridentino, Sessio. 7. capit. 1. & Sessio. 24. in prin.
b Paulus Epistola ad Ephesios. cap. 5.
c Explicat ita gloss. ad cap. ex publico. 7. ad verbum comunicatum, de conuersio. coniuga. lib. 3. tit. 2.
d can. deinde apponitur, 26. dist.
e Vt in cap. ex publico, de conuersio. coniug.

C A P V T I I.

- 1** Quid matrimonium nomine.
2 Et substantia.

Matrimonium ¶ a matre potius dicitur, quod a filio matris ante partum onerosus, in partu, dolorosus: post partum laboriosus.

D Et est viri & scemine coniunctio, in diuina vitæ consuetudinem continens, diuini & humani iuris communicatio. **b**

S C H O L I A.

- a** c. de conuersio infidel. lib. 3. tit. 33. Et quamuis pater matre sit prestantior, & sexu, & dignitate, l. de Senatoribus, l. multis, de statu hom. tamen hac coniunctio non dicitur patrimonium, sed matrimonium: ideo quod matris munus; quia munus generationis maxime ex matre pendet, quæ conceptum in utero fetum diutius fert & nutrit. Vnde & proprium munus mulierum dicitur parere & matrem fieri, quia ad hoc natura eas progenuerat, ut fetus ederent. leg. 2. de iudic. viduit. tollen. libr. 6.

L